

Ten eerste

Werkgevers willen dat werknemers bij reorganisaties regie meer in eigen hand nemen

Bijscholing in plaats van ontslagvergoeding

Gerard Reijn
Amsterdam

De werkgevers willen af van ontslagvergoedingen bij reorganisaties. In plaats daarvan willen ze dat werknemers en flexwerkers meer tijd besteden aan bij- en omscholingen. Dat zou moeten worden gefinancierd uit geld dat nu voor die ontslagvergoedingen is gereserveerd en geld dat beschikbaar is in keuzemenu's voor vrije dagen, fiscaal vriendelijke fietsen of bijvoorbeeld de sportschool.

Dat is de kern van de arbeidsvoorwaardennota die de werkgeversorganisaties AWWN, VNO/NCW en MKB-Nederland woensdag hebben uitgebracht. Met dit stuk begint, wat de werkgevers betreft, het cao-seizoen 2017.

De grootste vakbond FNV reageert fel. 'De FNV stemt niet in met dit soort visieloze individualisering, waarbij steeds meer werkgeversverantwoordelijkheid verdwijnt', stelt FNV-bestuurder Mariëtte Patijn. Volgens haar wil de AWWN 'meer risico leggen bij de werknemers'.

En wat betreft die aandacht voor bijscholingen: 'Dat is leuk voor hoog opgeleiden, die dan weer voor drieduizend euro naar een conferentie mogen, maar de lager opgeleiden mogen blij zijn als ze voor 150 euro ergens een cursusje mogen doen.' De financiering van het hele opleidingsplan, uit de budgetten voor sociale plannen noemt ze 'een sigaar uit eigen doos'.

Maurice Limmen, voorzitter van de

De werkgevers willen meer risico leggen bij de werknemers

Mariëtte Patijn
voorzitter van FNV

CNV, is milder. 'Wij zijn voor individuele scholing', net als de AWWN dus. Maar dat scholing een handvat zou zijn om het verschil tussen flex en vast te verkleinen, vindt ook hij een illusie.

Voor de AWWN heeft Nederland 'te weinig een cultuur van doorontwikkeling', en wordt de verantwoordelijkheid voor die opleidingen te veel bij de werkgevers gelegd. Terwijl het toch in het belang is van de werknemers dat ze aantrekkelijk blijven op de arbeidsmarkt. 'Kijk nou naar het bankwezen', zegt woordvoerder Jannes van der Velde. 'Je ziet dat daar heel veel werk verdwenen is en nog meer verdwijnt. Als je in die sector werkt, moet je in ac-

Als je in de bankensector werkt, dan moet je in actie komen

Jannes van der Velde
woordvoerder AWWN

tie komen en met om- of bijscholing zorgen dat je ergens anders aan het werk kunt.' Als werknemer of als zzp'er, dat is om het even. Scholingsfondsen, die meestal sectoraal zijn georganiseerd en zich ook tot de sector beperken, zullen er dus aan moeten wennen dat ze niet alleen projecten steunen waar de sector iets aan heeft, maar ook projecten die werknemers klaarstomen voor buiten de sector.

Ook zzp'ers moeten er aan geloven. 'Zzp'ers doen veel te weinig aan hun opleiding', zegt Van der Velde van de AWWN. En dat levert een groeiend probleem op voor de bedrijven. 'Bedrijven hebben baat bij goed opgeleide

Bijscholing is nodig. Als je ziet wat er allemaal op ons afkomt

Joost Schippers
hoogleraar arbeidseconomie

zzp'ers.' Probleem is dat het moeilijk is om afspraken te maken met zzp'ers over hun bijscholing, omdat zij geen lid zijn van vakbonden en bij cao's per definitie niet aan tafel zitten.

Maurice Limmen van de CNV vindt die nadruk op scholing prachtig. 'Maar we moeten het natuurlijk niet gaan verplichten, zoals de AWWN wil. Zie je het al voor je? Mensen in een zaaltje die tegen elkaar zeggen dat ze moeten van de baas.' En de financiering halen uit sociaal plannen vindt Limmen al helemaal geen goed idee. 'Dat zijn plannen die de werkgevers zelf willen, dus wat is daar mis mee?'

Dat zzp'ers zich zouden moeten

scholen maar dat niet doen, dat klopt wel, zegt Limmen. 'Dat komt door de lage tarieven. Die mensen hebben geen geld voor verzekeringen, laat staan voor nog eens een paar dagen scholen. Daar moeten afspraken over komen.'

Joost Schippers, hoogleraar arbeidseconomie aan de Universiteit Utrecht, vindt de inzet van de werkgevers op scholing heel sterk. Maar dat is geen wonder: 'Ik heb het ze zelf een jaar geleden al eens voorgesteld. Het is hard nodig. Als je ziet wat er allemaal nog aan veranderingen aan komen: robotisering, banken met ontslagrondes, zorgrobots. Een groot deel van de beroepsbevolking moet in de toekomst anders gaan werken.'

Schippers vindt niet dat scholing een onderwerp is dat werkgevers en werknemers met elkaar maar moeten oplossen. 'Ook de overheid moet meedoen. Daar lag in 2002 al een plan voor klaar, maar dat is nooit uitgevoerd.' Alleen met de overheid als deelnemer, kunnen ook de zzp'ers erbij worden betrokken, zegt hij. 'Je zou van bedrijven een heffing kunnen vragen als ze een zzp'er inhuren, een heffing die in een opleidingsfonds voor zzp'ers wordt gestopt.'

De AWWN wil ook af van de plicht om voor zieke werknemers nog twee jaar lang het loon door te betalen. Daar zijn de vakbonden niet op voorhand tegen. Patijn van de FNV: 'We willen best praten over het collectiviseren van die kosten. Maar dan willen we wel afspraken dat die zieken hun inkomen behouden en, als ze beter worden, weer terug in dienst kunnen komen.'

Koreaans adoptiekind pikt moedertaal later makkelijk op

Anouk Broersma
Nijmegen

Adoptiekinderen uit Korea die hun moedertaal zijn verlerd, hebben er toch een verborgen talent voor. Als volwassene leren ze Koreaanse klanken beter en sneller dan mensen geboren in Nederland, zelfs als ze nog geen half jaar oud waren toen ze in Nederland kwamen. Dat blijkt uit een nieuwe studie van onder meer de Radboud Universiteit.

Dat baby's vanaf acht maanden klanken uit hun eigen taal al herkennen, was bekend. Maar of nóg jongere kinderen dat ook kunnen, is lastig te onderzoeken. Mirjam Broersma en haar collega's van het Max Planck Instituut (Radboud Universiteit) gooiden het daarom over een andere boeg. Ze onderzochten of volwassenen die als baby waren geadopteerd uit Korea onbewust nog iets hadden onthouden van de taal uit hun eerste levensmaanden. Dat bleek het geval: hoewel ze de taal niet meer spraken hadden ze een lichte voorsprong in het leren herkennen en uitspreken van Koreaanse klanken.

Voor het onderzoek, vandaag gepubliceerd in wetenschappelijk tijdschrift *Royal Society Open Science*, kre-

gen Koreaanse geadopteerden van diverse leeftijden twee weken training. De helft van de proefpersonen was 17 maanden of ouder toen ze naar Nederland kwamen, de andere helft nog maar 3 tot 5 maanden. Ze leerden verschillende Koreaanse klanken die voor Nederlandse oren praktisch hetzelfde klinken. Zowel voor aanvang van de training als daarna werd hun eigen uitspraak van die klanken opgenomen. Een groep in Nederland geboren proefpersonen kreeg dezelfde training en maakte ook uitspraakopnames.

Koreaanse proefpersonen beoordeelden de spraakfragmenten, zonder te weten wat de achtergrond van de sprekers was. Zij gaven de uitspraak van de geadopteerden een iets hogere waardering en herkenden deze vaker correct. 'Ook ging herkenning van klanken bij geadopteerden gedurende de training sneller vooruit dan bij de andere groep', voegt Broersma toe.

Opvallend genoeg bleek dat de adoptieleeftijd geen verschil te maken. Broersma: 'Het gaat er dus niet om hoeveel woorden je als kind hebt geleerd of hoeveel je ermee hebt geoefend.' Op een abstracte manier, zonder dat er al duidelijke betekenis aan is gegeven, leggen baby's blijkbaar klanken die ze horen al in hun geheugen vast.

Claartje Levelt, hoogleraar eerste

Jung Sun Beijsens met haar 100-jarige Koreaanse oma.

DAGELIJKS TAALGEBRUIK BLIJFT LASTIG

Jung Sun Beijsens (45) uit Utrecht, die bijna vier was toen ze naar Nederland kwam, was één van de geadopteerden die Koreaanse klanken leerde voor de wetenschap. Ze deed mee omdat ze steeds meer interesse kreeg in haar achtergrond. 'Ik had mijn familie teruggevonden, maar begreep hen niet. Ik wilde

dus toch iets van de taal opsteken.' Na het experiment deed ze meer cursussen. Met de uitspraak had ze nooit veel problemen en ook het Koreaanse alfabet kent ze wel, maar dagelijks taalgebruik blijkt lastig. 'Er zitten veel inconsistenties in de taal. De stap tot echt Koreaans kunnen spreken heb ik nog niet gezet.'

taalverwerving aan Universiteit Leiden en niet betrokken bij het onderzoek, vindt het een boeiende studie, maar verbaast zich erover dat het al voor baby's onder de zes maanden geldt. 'Het idee in het vakgebied is dat kinderen tot zes maanden nog universele luisteraars zijn en daarna pas inzoomen op klanken die ertoe doen in hun moedertaal. Ik vraag me af hoe deze studie daaraan valt te linken.' Daarnaast zijn er volgens haar alternatieve verklaringen denkbaar waarom geadopteerden beter presteerden. 'Misschien waren ze bijvoorbeeld gemotiveerder om de taal te leren, om hun wortels te ontdekken.'